

מבקר המדינה

בחירות לראשות מועצות אזוריות - שאלות ותשובות

תמוז התשפ"ו, יוני 2026

תוכן העניינים

- הדין החל לעניין ניהול חשבונות ודיווח בבחירות // 5
- מונחים נפוצים // 6
- רישום והגשה של בקשה למימון // 7
- התנהלות מועמד מול משרד מבקר המדינה // 9
- המערכת הממוחשבת לניהול חשבונות ולדיווח // 11
- הגשת דוח כספי למבקר המדינה // 15
- הכנסות // 16
- גיוס תרומות באמצעות מימון המונים // 21
- הוצאות // 22
- חשבון בנק // 26
- עודף או גירעון לאחר הבחירות // 28
- הלוואות // 29
- ערבויות // 31
- העסקת עובדים ופעילים // 33
- הוצאות מיוחדות // 35
- שימוש בנכסים, בכספים ובמשאבים של המועצה האזורית // 36
- נספחים // 37
- נספח א' - הצהרת תורם // 39
- נספח ב' - תצהיר תורם // 40

יודגש כי בכל פעם שעולה סתירה כלשהי בין האמור להלן לבין הוראות
החוק וההנחיות, הוראות החוק וההנחיות הן המחייבות.
מסמך זה מנוסח בלשון זכר, אך פונה לגברים ולנשים כאחד.

הדין החל לעניין ניהול חשבונות ודיווח בבחירות

מהו הדין החל לעניין זה?

1. חוק הרשויות המקומות (מימון בחירות), התשנ"ג-1993 (להלן - החוק).
<https://media.mevaker.gov.il/mevaker/media/x5ff0cse/1993-law-rashuyot-mekomiyot.pdf>
2. הנחיות הרשויות המקומיות (מימון בחירות) (ניהול חשבונות), התשע"ג-2013 (להלן - ההנחיות).
<https://media.mevaker.gov.il/mevaker/media/qb0nadr4/2013-rashuyot-hanchayot.pdf>
3. קביעות עקרוניות של מבקר המדינה המשתקפות בדוחות ביקורת קודמים שפרסם והודעות נוספות שמפרסם מבקר המדינה מפעם לפעם באתר המרשתת (האינטרנט) שלו.

מונחים נפוצים

בחירות חוזרות - אם שום מועמד לתפקיד ראש המועצה האזורית לא קיבל 40% מהקולות הכשרים או אם שני מועמדים קיבלו כל אחד 40% או יותר מהקולות הכשרים, יתקיימו בחירות חוזרות 14 יום לאחר יום הבחירות, לצורך בחירת אחד משני המועמדים שקיבלו בבחירות את מספר הקולות הכשרים הגדול ביותר.

בחירות חדשות - אם בית המשפט ביטל את תוצאות הבחירות של קלפי מסוימת או של הישוב כולו, יתקיימו בקלפי או בישוב בחירות חדשות וישולם מימון נוסף עבורן.

היום הקובע - בבחירות לראשות מועצות אזוריות המועד שבו יתקיים - 70 יום לפני יום הבחירות.

יחידת החישוב - 63 ש"ח לכל בעל זכות לבחור (נכון לאוגוסט 2023), סכום אשר מתעדכן לפי המדד. סכום מימון הממלכתי יחושב לגבי כל מועצה אזורית בנפרד, והוא יהיה מכפלת יחידת החישוב במספר בעלי הזכות לבחור (מספר הבוחרים הכלולים בפנקס הבוחרים) באותה מועצה אזורית.

מועמד - מועמד בבחירות לראשות מועצה אזורית.

מימון ממלכתי - המימון המגיע מאוצר המדינה ומשולם על ידי משרד הפנים (לאחר הגשת בקשה במועד) למועמדים בבחירות לראשות מועצות אזוריות הזכאים למימון ממלכתי מאוצר המדינה, על פי תוצאות הבחירות.

משרד הפנים, המפקח הארצי על הבחירות - אחראי לארגון מערכת הבחירות לראשות מועצות אזוריות ולתשלום המימון הממלכתי למועמדים בהתאם לתוצאות הבחירות ובהתאם לתוצאות ביקורת המדינה.

משרד מבקר המדינה, האגף לביקורת בחירות ומימון מפלגות - אחראי לביצוע הביקורת על הדוחות הכספיים של המועמדים שהתמודדו בבחירות לראשות מועצות אזוריות.

תקופת בחירות - מהיום הקובע ועד ליום הבחירות. ובמועצות אזוריות שבהן מתקיימות בחירות חוזרות, עד יום הבחירות החוזרות. ואולם, יש לכלול במסגרת הדיווחים המוגשים למבקר המדינה גם הוצאות שהוצאו למען הבחירות, אף אם הן הוצאו לפני תקופת הבחירות.

רישום והגשה של בקשה למימון

כיצד ניתן להתמודד בבחירות לראשות מועצות אזוריות?

יש לפנות ליחידות למשרד הפנים. מידע בעניין זה וטופסי רישום ניתן למצוא באתר המרשתת של משרד הפנים (פיקוח ארצי על הבחירות) שכתובתו:

<https://www.gov.il/he/departments/topics/national-supervision/govil-landing-page>

מהם המקורות האפשריים למימון ההתמודדות בבחירות לראשות מועצות אזוריות?

מקורות המימון האפשריים על פי החוק :

1. תרומות מהציבור במגבלות הקבועות בחוק (לפירוט המגבלות החלות על התרומות, ראו להלן).
2. מימון מהמדינה לזכאים בהתאם להוראות החוק, לרבות אפשרות של מתן מקדמה (ראו להלן).
3. מימון ביניים באמצעות קבלת הלוואות וערבויות, במגבלות הקבועות בחוק (ראו להלן).

מי זכאי לקבל מימון מהמדינה?

כל מועמד שקיבל בבחירות לפחות 20% מהקולות הכשרים של הבוחרים במועצה האזורית זכאי למימון הוצאות הבחירות שלו. קבלת המימון מותנית בכך שתוגש למשרד הפנים בקשה לקבלת מימון עד חמישה ימים לפני יום הבחירות ובאישור הבקשה. סכום המימון שישולם למועמד מוגבל לסכום הוצאותיו בפועל.

מה סך המימון מהמדינה?

המימון ניתן על פי תוצאות הבחירות בכל מועצה אזורית. החישוב נעשה על פי נוסחה הקבועה בחוק, ומובאים בו בחשבון בין היתר מספר הבוחרים, מספר הקולות הכשרים שקיבל המועמד בבחירות והאם נבחר לתפקיד. לקבלת פרטים נוספים יש לפנות למפקח הארצי על הבחירות.

מתי מתקבל המימון מהמדינה?

כספי המימון משולמים בשני שלבים:

1. 85% מהמימון המגיע יועברו לחשבון הבנק של מועמד שזכאי למימון, לאחר פרסום תוצאות הבחירות ברשומות.
2. יתרת המימון תועבר לאחר פרסום דוח מבקר המדינה בנוגע להתנהלות אותו מועמד בבחירות (המועד המשוער - בין תשעה לעשרה חודשים לאחר הבחירות, בתנאי שהמועמד הגיש את הדוח שלו במועד). העברת היתרה מותנית בקבלת דוח חיובי ממבקר המדינה?

האם ניתן לקבל מקדמה מהמדינה לפני יום הבחירות?

ניתן לקבל מקדמה בכפוף להגשת בקשה למשרד הפנים בתנאים המפורטים בחוק ובכפוף להפקדת ערבות בנקאית; הערבות הבנקאית נדרשת להיות תקפה במשך אחד עשר חודשים מיום הבחירות.

מיהו הגורם האחראי למתן המימון מהמדינה?

המפקח הארצי על הבחירות במשרד הפנים.

2 מבקר המדינה עורך ביקורת על חשבונות המועמדים שהשתתפו בבחירות לראשות מועצות אזוריות ומפרסם את דוח הביקורת לציבור. דוח חיובי משמעו שהמועמד פעל בהתאם להוראות החוק ולהנחיות מבקר המדינה, ואילו דוח שאינו חיובי משמעו שנמצאו ליקויים בניהול הכספי של המועמד והוא לא פעל בהתאם להוראות החוק או ההנחיות. בעקבות קביעה של דוח שאינו חיובי יושט עיצום כספי שייגבה מיתרת המימון.

התנהלות מועמד מול משרד מבקר המדינה

מהם השלבים העיקריים של התנהלות מועמד לראשות מועצה אזורית מול משרד מבקר המדינה?

1. יש לשלוח למשרד מבקר המדינה הודעה ובה יצוינו פרטי חשבון הבנק שנפתח לצורך מערכת הבחירות ולבקש הרשאת כניסה למערכת הממוחשבת לניהול חשבונות ודיווח שבאתר המרשתת של מבקר המדינה (להלן - המערכת הממוחשבת). ההודעה נעשית באמצעות מילוי טופס מקוון באתר המרשתת (האינטרנט) של משרד מבקר המדינה. להלן קישור לטופס המקוון:

<https://statements.mevaker.gov.il/CandidateRegionalCouncilForm.aspx>

2. יש לנהל את חשבונות המועמד על פי הוראות החוק והנחיות מבקר המדינה ולהקפיד על שמירת מלוא המסמכים הקשורים לפעילות הכספית הקשורה לבחירות.

3. עם קבלת הרשאת כניסה למערכת הממוחשבת, יש להזין בה את כל פרטי ההכנסות וההוצאות, לרבות פרטי ההכנסות וההוצאות שקדמו למועד קבלת ההרשאה.

4. עד **חמישה חודשים** מיום הבחירות יש להגיש למשרד מבקר המדינה:

א. דוח כספי חתום על ידי שני נציגי המועמד לראשות מועצה אזורית בצירוף חוות דעת של רואה חשבון.

ב. תצהיר לפי סעיף 15 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971, בדבר השלמות והנכונות של הרישומים במערכת החשבונות; על התצהיר להיות חתום על ידי שני נציגים ומאושר בידי עורך דין.

ג. אסמכתאות הנדרשות לביקורת מבקר המדינה, לרבות תדפיסי חשבון בנק, חשבוניות, הסכמים, קבלות, העתקי צ'קים ומסמכים בדבר כנסים, פרסומים וסקרים של המועמד.

5. בתום הביקורת יודיע משרד מבקר המדינה למועמד לראשות מועצה אזורית על הממצאים שעלו בה ויבקש את תגובתו בכתב על ממצאים אלה.

6. בתוך **עשרה חודשים** מיום הבחירות יגיש מבקר המדינה ליו"ר הכנסת דוח בדבר תוצאות ביקורת החשבונות של המועמדים שהשתתפו בבחירות, לרבות המלצה לתשלום יתרת המימון הממלכתי או חלקה, בהתאם לתוצאות הביקורת.

7. דוח מבקר המדינה יפורסם לעיון הציבור באתר המרשתת של מבקר המדינה.

מה צריך להגיש למבקר המדינה לצורך הביקורת?

יש להגיש למבקר המדינה דוח כספי שהופק מהמערכת הממוחשבת, בצירוף חוות דעת של רואה חשבון. הדוח הכספי יהיה חתום על ידי שני נציגים של המועמד לראשות מועצה אזורית. יש לצרף לדוח הכספי תצהיר חתום ומאושר בידי עורך דין, לפי הנוסח בטופס 4 שבתוספת להנחיות.

נוסף על כך, יש להכין את ספרי החשבונות ואת האסמכתאות (לרבות תדפיסי חשבון בנק, חשבוניות, הסכמים, קבלות, העתקי צ'קים ומסמכים בדבר כנסים, פרסומים וסקרים של המועמד) שיידרשו למבקר המדינה לביצוע הביקורת.

המערכת הממוחשבת לניהול חשבונות ולדיווח

מהי המערכת הממוחשבת?

המערכת הממוחשבת משמשת לרישום של כל ההכנסות וההוצאות הקשורות למימון ההתמודדות בבחירות. בתום תקופת הבחירות יידרש המועמד להפיק מהמערכת **דוח כספי מסכם**.

המערכת נמצאת באתר המרשתת של מבקר המדינה, וניתן להיכנס אליה רק באמצעות הרשאת כניסה. להלן קישור לכניסה למערכת הממוחשבת:

<https://statements.mevaker.gov.il/>

האם נתונים שהוזנו למערכת הממוחשבת גלויים לציבור?

הנתונים אינם גלויים לציבור, אלא רק לעובדי הביקורת ולרואה החשבון הממונה מטעם משרד מבקר המדינה.

עם זאת, באתר המרשתת של מבקר המדינה מתפרסמים לציבור נתונים על תרומות, הלוואות וערבויות שקיבלו המועמדים לראשות מועצה אזורית, בהתאם לדיווחיהם השוטפים. נוסף על כך, בדוח שמגיש מבקר המדינה מתפרסמים לציבור נתונים סופיים לאחר ביקורת על סכומי התרומות, הלוואות והערבויות, שמות התורמים, המלווים והערבים ומקומות מגוריהם. מבקר המדינה רשאי לכלול בדוח נתונים נוספים על הכנסות והוצאות. עוד מוצגים בדוח תוצאות הביקורת והכרעת המבקר בדבר שלילת מימון ממלכתי.

כיצד מדווחים באמצעות המערכת הממוחשבת?

יש להיכנס למערכת הממוחשבת באמצעות הקישור שהובא לעיל ולדווח (כאמור, הכניסה למערכת הממוחשבת מחייבת הרשאת כניסה). כמו כן מובא באתר המרשתת המדריך למשתמש במערכת³, מצ"ב קישור:

<https://media.mevaker.gov.il/mevaker/media/s2mfztk/madrach-shilton-2023.pdf>

מה צריך להזין למערכת הממוחשבת?

יש להזין למערכת את כל הפעולות הכספיות ושוות הכסף (לרבות התנדבות בתחום העיסוק של המתנדב) הקשורות למימון מערכת הבחירות, ואת כל פרטי התרומות שהתקבלו.

מתי צריך לדווח באמצעות המערכת הממוחשבת?

מייד לאחר קבלת הרשאת הכניסה יש לדווח באמצעות המערכת, באופן שוטף ועדכני, על כל הפעולות הקשורות למערכת הבחירות. דיווח שוטף כאמור, המחויב על פי הנחיות מבקר המדינה, יאפשר לנציגי המועמדים להיות ערים למצבם הכספי בכל שלב של מערכת הבחירות ויסייע להגשת הדוח הכספי למבקר המדינה במועד שנקבע בחוק.

על אילו סוגי הכנסות צריך מועמד לראשות מועצה אזורית לדווח באמצעות המערכת הממוחשבת?

על המועמד לדווח על כל ההכנסות ששימשו למימון הוצאות הבחירות, ובכלל זה על כל המימון הממלכתי (100% מהמימון) המגיע לו לפי תוצאות הבחירות (אף שטרם התקבל במלואו) ועל כל התרומות שהתקבלו בכסף ובשווה כסף (ובכלל זה לרשום "הכנסה" מול "הוצאה" בגין קבלת שירות ללא תמורה). יש לדווח גם על תרומות ממקורות עצמיים.

על פי קביעת מבקר המדינה, יש לדווח על תרומות, הלוואות וערבויות מייד עם קבלתן, ומידע בנושא זה מתפרסם לציבור באופן מיידי באתר המרשתת של מבקר המדינה.

על אילו סוגי הוצאות צריך לדווח באמצעות המערכת הממוחשבת?

על המועמדים לדווח על כל הוצאות הכספיות ושוות הכסף (ובכלל זה לרשום "הוצאה" מול "הכנסה" בגין קבלת שירותים ללא תמורה) שהוצאו למען הבחירות, בין שמדובר בהוצאות בתקופת הבחירות ובין שמדובר בהוצאות לפני תקופת הבחירות. כמו כן, יש לדווח על הוצאות שהוציאו אחרים (למשל עובדים, יועצים או פעילים) למען הבחירות.

האם יש לדווח באמצעות המערכת הממוחשבת גם על הוצאה שטרם נפרעה?

כן, יש לדווח על הוצאה כשנוצרה התחייבות בגינה, גם אם טרם נפרעה בפועל. אם סכום הוצאה הצפוי אינו ידוע במדויק - יש לדווח על סכום מוערך. בהמשך יש לעדכן את הסכום המדויק.

האם יש לדווח באמצעות המערכת הממוחשבת על עירבון שניתן למנהל הבחירות?

יש לדווח כהוצאה על עירבון כאמור ועל ההוצאות הכרוכות בו. ואולם, אם משרד הפנים החזיר את דמי העירבון למועמד עליו לדווח על ההחזר כהכנסה נוספת מסוג "דמי עירבון".

האם יש לדווח באמצעות המערכת הממוחשבת על העסקת חברי ועדות קלפי?

אם הועסקו חברי ועדות קלפי, יש לדווח על הוצאות העסקתם כהוצאות שכר ולציין שמדובר בחברי ועדות קלפי. על השתתפות המדינה בהעסקת חברי ועדות קלפי יש לדווח כהכנסה נוספת מסוג "חברי ועדות קלפי".

למי ניתן לפנות כאשר לא ניתן לדווח באמצעות המערכת הממוחשבת?

ניתן לפנות לקבלת עזרה טכנית למשרד מבקר המדינה, האגף לביקורת בחירות ומימון מפלגות, לכתובת הדוא"ל elections@mevaker.gov.il או למוקד תמיכה ייעודי במערכת שפרטיו יפורסמו בנפרד באתר המרשתת של מבקר המדינה.

כיצד אפשר לתקן טעות בנתונים שהוזנו למערכת הממוחשבת?

על כל מועמד לראשות מועצה אזורית מוטלת האחריות לנכונות הנתונים במערכת, לרבות האחריות לתיקון טעויות בנתונים. בכל שלב של הזנת הנתונים במערכת הממוחשבת ניתן לחזור לנתונים שדווחו ולבצע תיקונים. באתר המרשתת של מבקר המדינה מובא מדריך למשתמש במערכת הכולל הסברים על אופן תיקון טעויות. להלן קישור למדריך⁴:

<https://media.mevaker.gov.il/mevaker/media/s2mfztk/madrich-shilton-2023.pdf>

יודגש כי מרגע "סגירת הדוח" כהגדרתו במערכת, לא יהיה ניתן עוד לבצע בו תיקונים, ויידרש מתן הסברים לצוות הביקורת בשלב עריכת הביקורת על הדוח.

4 המדריך מתייחס לסיעות ולרשימות, אך האמור בו נכון גם לגבי מועמדים לראשות מועצות אזוריות.

מהן הדרישות העיקריות ממועמד לראשות מועצה אזורית לגבי ניהול מערכת החשבונות של הבחירות?

1. רישום כל ההכנסות וההוצאות של המועמד בקשר לבחירות, לרבות הלוואות וערבויות שקיבל, בין בתקופת הבחירות ובין לפנייה. הרישום יתבצע באמצעות המערכת הממוחשבת.
2. ניהול חשבונותיו על פי עקרונות חשבונאיים מקובלים, בשיטת הרישום המצטבר, והקפדה כי הרישום יהיה מעודכן ויקיף את כל הפעולות הכספיות ושוות הכסף.
3. שמירת אסמכתאות לפעולות הכספיות, על פי הנחיות מבקר המדינה.
4. הפקדת כל הכספים שהתקבלו בחשבון בנק שיוחד לבחירות ותשלום כל ההוצאות הקשורות לבחירות מחשבון זה.
5. הפקת קבלות עבור כל תרומה שהתקבלה.
6. הגשת דוח כספי למבקר המדינה באמצעות המערכת הממוחשבת בצירוף חוות דעת של רואה חשבון ותצהיר חתום בידי המועמד בתוך חמישה חודשים מיום הבחירות.

הגשת דוח כספי למבקר המדינה

מתי יש להגיש דוח כספי למבקר המדינה?

יש להגיש דוח כספי למבקר המדינה לא יאוחר מתום חמישה חודשים מיום הבחירות. עוד נקבע בחוק כי אפשר להקדים ולהגיש דוח כספי **בתוך שלושה חודשים** מיום הבחירות - ובמקרה כזה החלטת מבקר המדינה תינתן **בתוך תשעה חודשים** מיום הבחירות. הגשת דוח כספי באיחור עלולה להביא להטלת עיצומים כספיים שייגבו מיתרת המימון.

האם כל מועמד לראשות מועצה אזורית חייב להגיש דוח כספי למבקר המדינה?

כל מועמד חייב להגיש דוח כספי למבקר המדינה - גם אם לא נבחר לתפקיד או לא זכה במימון ממלכתי (לרבות מועמד שלא הגיש למשרד הפנים בקשה למימון). ואולם מועמד שלא היו לו כלל תרומות והוצאות (גם לא בשווה כסף) יכול להגיש למבקר המדינה תצהיר חתום על כך המאומת בידי עורך דין, לפי הנוסח בהנחיות, ותצהיר זה ייחשב לו במקום דוח כספי.

מה דינו של מועמד לראשות מועצה אזורית שאינו מגיש דוח כספי למבקר המדינה?

המועמד יהיה חייב להחזיר לקופת המדינה את המימון שכבר קיבל ולא יהיה זכאי לקבל השלמת מימון מהמדינה.

גם מועמד לראשות מועצה אזורית שלא ביקש מימון מהמדינה או שאינו זכאי למימון כזה חייב להגיש דוח כספי למבקר המדינה; מועמד כאמור שלא הגיש דוח כזה, מבקר המדינה יקבע כי הדין וחשבון לגביו אינו חיובי.

יודגש כי בסעיף 27(ג) לחוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות), התשנ"ג-1993, נקבע כי אי-הגשת דוח כספי למבקר המדינה היא עבירה פלילית שעונשה קנס.

הכנסות

מהי תרומה בשווה כסף?

קבלת שירותים ממי שזהו תחום עיסוקו, ללא תמורה או בתמורה מופחתת. למשל: מתן שירותים משפטיים מאת עורך דין או מתן שירותים חשבונאיים על ידי רואה חשבון.

האם יש לדווח באמצעות המערכת הממוחשבת גם על תרומה בשווה כסף?

כן. תרומה בשווה כסף היא תרומה לכל דבר ועניין, ויש לדווח עליה בד בבד גם כהכנסה וגם כהוצאה בשווה כסף.

אילו אסמכתאות לתרומה בשווה כסף יש לשמור ?

מיד עם קבלת תרומה בשווה כסף חלה חובה מוגברת לקבל ולשמור מסמכים נאותים המאפשרים לוודא את זהות התורם ואת שווי התרומה וכן לוודא כי התרומה עומדת במגבלות שנקבעו בחוק ובהנחיות.

מתי צריך לדווח באמצעות המערכת הממוחשבת על תרומות?

יש לדווח על תרומות מייד עם קבלתן.

אם קיבל מועמד לראשות מועצה אזורית תרומה לפני שהיה בידיו הרשאת כניסה, עליו לדווח עליה באמצעות המערכת הממוחשבת מיד עם קבלת ההרשאה.

האם חלה מגבלה על סך התרומות המצטבר שמותר למועמד לקבל?

לא.

האם חלה מגבלה על סכום התרומות שמותר למועמד לראשות מועצה אזורית לקבל מתורם יחיד?

כן. מותר למועמד לראשות מועצה אזורית לקבל מתורם יחיד בתקופה שבין בחירות לבחירות תרומות בסכום מרבי של 5,000 ש"ח.

האם מותר לכל אחד מבני משפחה אשר מתגוררים יחד לתרום תרומה בסכום המותר?

לא. המגבלה לגבי סכום התרומה חלה על אדם ובני ביתו הסמוכים על שולחנו או תלויים בו כלכלית, בתור יחידה אחת.

האם מותר לאדם לתרום תרומה בסכום המרבי ליותר ממועמד אחד לראשות מועצה אזורית?

כן.

ממי אסור למועמד לראשות מועצה אזורית לקבל תרומות?

1. אסור לו לקבל תרומה מכל אדם שאינו רשום במרשם האוכלוסין.
2. אסור לו לקבל תרומה מתאגיד, בארץ או בחו"ל (כגון מחברה או מעמותה).
3. אסור לו לקבל תרומה ממי שזהותו ומענו לא נבדקו ואומתו על ידי מקבל התרומה.
4. אסור לו לקבל תרומה בעילום שם.

ממי מותר לקבל תרומות?

מותר לקבל תרומות מכל אדם שרשום במרשם האוכלוסין (אף אם התורם אינו מתגורר בתחום השיפוט של המועצה האזורית שבה מתמודד המועמד); על מקבל התרומה לבדוק ולאמת את זהותו ומענו של התורם.

האם מותר לקבל תמיכה כספית או שוות כסף ממפלגה?

לא. מפלגה היא תאגיד, ולכן אסור למועמד לראשות מועצה אזורית לקבל ממנה תרומה בכסף או בשווה כסף.

האם מותר לקבל תרומה מתאגיד?

לא.

האם רק כסף נחשב תרומה?

לא. גם קבלת שירות ללא תמורה ממי שזהו תחום עיסוקו נחשבת קבלת תרומה בשווה כסף.

האם התנדבות למען מועמד לראשות מועצה אזורית נחשבת תרומה?

אם ההתנדבות היא בתחום עיסוקו של המתנדב היא נחשבת תרומה, ויש לדווח עליה כהכנסה בשווה כסף וכהוצאה בשווה כסף; התנדבות שאינה בתחום עיסוקו של המתנדב - אינה נחשבת תרומה.

האם מימון עצמי מכספו האישי של מועמד לראשות מועצה אזורית הוא מותר?

כן, אבל מימון עצמי נחשב לתרומה, ועליו לעמוד בכל המגבלות הקבועות בחוק לעניין תרומות. לכן אסור למועמד כאמור, ובכלל זה לבני ביתו, לתרום לו ביחד תרומות בסכום גדול מסכום התרומה שמותר לו לקבל מתורם יחיד. על המועמד לדווח על תרומה כזאת במערכת הממוחשבת, בדומה לכל תרומה אחרת שקיבל.

האם מותר למועמד לראשות מועצה אזורית לתת הלוואה מכספו האישי לעצמו?

מועמד לראשות מועצה אזורית רשאי לתת לעצמו הלוואה בסכום גדול מסכום התרומה המותרת, ובלבד שנערך הסכם הלוואה בכתב, וההלוואה תוחזר לו לאחר הבחירות.

האם יש להפקיד תרומה ממועמד בחשבון הבנק שיוחד לבחירות?

כן. נוסף על כך יש להפיק קבלה על תרומה זו.

האם מותר לקבל תרומה במזומן?

כן, אולם עדיף להימנע מכך. אם סכום התרומה הוא עד 500 ש"ח, על התורם לחתום על הצהרה (ראו [נספח א'](#) - הצהרת תורם); אם סכום התרומה גדול מ-500 ש"ח, על התורם לחתום על תצהיר שיאושר על ידי עורך דין (ראו [נספח ב'](#) - תצהיר תורם). יש לשמור את ההצהרות והתצהירים האמורים כאסמכתאות לתרומות במזומן.

האם מותר לקבל תרומה ולהשתמש בה מייד לרכישת שירות או מוצר ללא הפקדתה בחשבון הבנק?

לא. חובה להפקיד כל תרומה בחשבון הבנק שיוחד לבחירות מייד לאחר קבלתה. רק לאחר הפקדת התרומה אפשר להשתמש בה.

אילו אסמכתאות לתרומות יש לשמור?

יש לשמור אסמכתאות המאפשרות לאמת את סכום התרומה, את זהות התורם ומענו ואת מקור התרומה, כגון תצלומי צ'קים, אישור על העברה בנקאית, פרטי התורמים באשראי או באמצעות אתרי סליקה, מסמכים נאותים לזיהוי התורם ושווי התרומה אם מתקבלת תרומה בשוה כסף.

מהם החובות החלים על מועמד לפי חוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981 בעת קבלת תרומה?

בהתאם להוראות חוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981 חלה חובה למסור הודעה לתורם על העברת פרטיו האישיים למשרד מבקר המדינה כדלקמן:

- א. מתן תרומה מחייב על פי חוק כי פרטיו של התורם - שמו ומספר זהותו, מענו, סכום התרומה, אמצעי התשלום ושיוכו אל מקבל התרומה - יועברו אל משרד מבקר המדינה לצורך הביקורת. הפרטים יישמרו במאגר מידע ייעודי לעניין זה, וחלק מהם (שמו, מענו והסכום) יתפרסמו מיידית לציבור בהתאם להוראות החוק;
- ב. בעל השליטה במאגר המידע שבו ייכלל המידע האמור הוא משרד מבקר המדינה (אפשר ליצור עימו קשר בדוא"ל: Dpo@mevaker.gov.il).
- ג. על פי הוראות סעיפים 13 ו-14 לחוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981, עומדות לתורם הזכות לעיין במידע האישי שעליו במאגר המידע המנוהל במשרד מבקר המדינה וכן הזכות לבקש תיקון של המידע האישי באמצעות פנייה לבעל השליטה במאגר המידע.

גיוס תרומות באמצעות מימון המונים

האם מותר לגייס תרומות באמצעות פלטפורמות במרשתת המיועדות למימון המונים?

כן.

אילו פרטים ואסמכתאות נדרש לשמור בעת גיוס תרומות באמצעות מימון המונים?

לפי החוק חלה חובה לבדוק ולאמת את פרטי התורמים ואת מקור התרומות המגויסות באמצעות מימון המונים. לפיכך יש לוודא כי רשימות התורמים שיופקו מאתרי הסליקה יכללו פרטים מזהים של התורמים ובהם שם פרטי ושם משפחה, מספר זהות, גיל התורם, מענו, ארבע הספרות האחרונות של כרטיס החיוב, שם בעלי חשבון הבנק שחויב בסכום התרומה, מספר חשבון הבנק.

במסגרת גיוס תרומות באמצעות מימון המונים לעיתים מקובל להעניק תשורות לתורמים. האם הדבר מותר?

ניתן להשתמש בפלטפורמות במרשתת המיועדות למימון המונים, ובאמצעותן לגייס מהציבור תרומות למימון מערכת הבחירות, ואולם אין לכרוך קבלת תרומות במתן תשורה לתורמים, במישרין או בעקיפין. איסור זה אינו חל על דברים שאין להם ערך כלכלי בפני עצמם, ועיקר שימושם או ייעודם הוא תעמולת בחירות (למשל מדבקות, גליונות, חומר תעמולה מודפס וכובעים הנושאים שם או סיסמה של רשימת המועמדים).

הוצאות

מהן הוצאות בחירות שעבורן מתקבל מימון מאוצר המדינה?

הוצאות של מועמד לראשות מועצה אזורית במערכת הבחירות, בתקופת הבחירות או לפנייה. מועמד לראשות מועצה אזורית זכאי לקבל מאוצר המדינה מימון של הוצאות הבחירות שלו, בתנאים המפורטים בחוק. כאשר הוצאות הבחירות קטנות מהמימון הממלכתי שהמועמד זכאי להן לפי תוצאות הבחירות - יינתן מימון מאוצר המדינה עד לסך הוצאות הבחירות, ולא מעבר לכך. במסגרת הביקורת על חשבונות המועמדים בוחן משרד מבקר המדינה את מהות ההוצאות שהוצאו, את סבירותן ואת הקשר שלהן למערכת הבחירות, על מנת לקבוע את סך הוצאות הבחירות.

על אילו סוגי הוצאות צריך לדווח באמצעות המערכת הממוחשבת?

יש לדווח על כל ההוצאות הכספיות ושוות הכסף שהוצאו בתקופת הבחירות או למען הבחירות, בין שמדובר בהוצאות בתקופת הבחירות ובין שמדובר בהוצאות שהוצאו לפני תקופת הבחירות. בכלל זה יש לדווח על הוצאות שהוציאו אחרים (למשל עובדים, יועצים או פעילים) למען הבחירות.

מהי הוצאה בשווה כסף?

הכוונה להוצאה כנגד קבלת שירות ממי שזהו תחום עיסוקו, ללא תמורה או בתמורה מופחתת. כנגד הוצאה כאמור יש לדווח גם על תרומה בשווה כסף.

האם יש לדווח באמצעות המערכת הממוחשבת על עירבון שניתן למנהל הבחירות כהוצאה?

כן.

האם יש לדווח באמצעות המערכת הממוחשבת על הוצאה שטרם נפרעה?

כן. יש לדווח על הוצאה שטרם נפרעה או שיש התחייבות לפרוע אותה, במועד שבו נוצרה. אם סכום ההוצאה הצפוי אינו ידוע במדויק - יש לדווח על הסכום המוערך. בהמשך יש לעדכן את הסכום המדויק.

מתי צריך לדווח באמצעות המערכת הממוחשבת על הוצאות?

יש לדווח על הוצאות באופן שוטף. יש להגיש את הדוח הכספי באמצעות המערכת בתוך חמישה חודשים מיום הבחירות (ולא יאוחר מכך).

האם קיימת תקרה לגבי סכום ההוצאות הכולל שמותר למועמד לראשות מועצה אזורית להוציא?

כן. לכל מועמד לראשות מועצה אזורית נקבעת "תקרת הוצאות" באופן רטרואקטיבי. לכל מועמד מותר להוציא (לפחות) עד פי שניים מהמימון שהיה מקבל אילו זכה ב-20% מהקולות הכשרים. אם זיכה המועמד ביותר מכך או ייבחר לראש המועצה, הרי שתקרת ההוצאות שלו תהיה גבוהה יותר ותסתכם בפי שניים מהמימון הממלכתי המגיע לו.

האם הוצאה לאחר הבחירות על מסיבת ניצחון או על מסיבת תודה לפעילים היא הוצאת בחירות מוכרת?

לא. החוק קובע כי הוצאות בחירות הן הוצאות על מערכת הבחירות שהוצאו בתקופת הבחירות או למען הבחירות. על פי החוק מסתיימת תקופת הבחירות ביום הבחירות (או ביום הבחירות החוזרות, לפי העניין). כמו כן, אין מדובר בהוצאה שהוצאה למען הבחירות.

האם הוצאה על אוכל וכיבוד היא הוצאת בחירות מוכרת?

כן, אולם על המועמד להוכיח כי מדובר בהוצאה הקשורה אך ורק לבחירות. לכן יש להקפיד לתעד את מועדי הרכישות של מצרכי המזון, את מועד השימוש במצרכים ואת מספר הסועדים ולפרט אילו מוצרי מזון נרכשו. הוצאה על אוכל וכיבוד צריך שתהיה סבירה.

מבקר המדינה קבע כי כאשר ההוצאות של מועמד על אוכל וכיבוד גבוהות ממחצית כלל הוצאותיו של המועמד, הדוח על חשבונותיו של המועמד לא יהיה חיובי, וההוצאות החורגות על אוכל וכיבוד לא יוכרו כהוצאות בחירות.

האם מותר לקבוע את גובה התשלום לנותני שירותים או לעובדים ופעילים בהתאם לתוצאות הבחירות?

אסור, בין שמדובר באי-תשלום תמורה או חלק ממנה על ידי מועמד שלא נחל הצלחה בבחירות ובין שמדובר בתוספת תמורה על ידי מועמד שנחל בהן הצלחה ("בונוס").

אילו אסמכתאות יש לשמור לגבי הוצאות?

יש לשמור אסמכתאות לגבי ההתקשרות, כגון הסכם התקשרות או הזמנת עבודה, חשבונית, קבלה וכל מסמך אחר המעיד על מהות ההוצאה ועל סכומה. לגבי הוצאות על מודעות ועל מוצרי פרסום או על מוצרים אחרים - נוסף על האמור, יש לשמור גם העתק של המודעה שפורסמה או דוגמה של המוצר שסופק.

אילו אסמכתאות יש לשמור לגבי הוצאות הנוגעות להעסקת יועצים בתחומים שונים (כגון תקשורת ואסטרטגיה, ניהול קמפיין, שיווק ופרסום ושירותים משפטיים)?

יש לשמור הסכם התקשרות וחשבונית. כמו כן יש לשמור דוחות פעילות מאת נותני השירותים, המפרטים את היקף השירותים שניתנו בפועל ואת מהותם וכן את אופן חישוב התמורה וכל מסמך אחר המעיד על השירותים שניתנו, כגון התכתבויות, סיכומי ישיבות ודיונים.

אילו אסמכתאות יש לשמור ולהציג במהלך הביקורת לגבי הוצאות שהוציאו ספק או נותן שירותים עבור המועמד?

כאשר מועמד מתקשר עם נותן שירות לצורך קבלת שירות אשר כרוך גם בהוצאת הוצאות עבורו, יש להקפיד לערוך הסכם התקשרות מפורט עם נותן השירות בנוגע לשירות ולהוצאות הכרוכות בו ולשמור דוח פעילות מאת נותן השירות המפרט את היקף השירותים שנתן ואת מהותם ואת אופן חישוב התמורה. כמו כן יש לשמור אסמכתאות הנוגעות להוצאות שהוציא נותן השירות עבור המועמד בקשר לבחירות. בכלל זה יש לשמור חשבוניות, קבלות וכל מסמך אחר המפרט את ההוצאות האמורות ואת עלותן, לרבות מסמכים לגבי התקשרויות עם צדדים שלישיים.

חשבון בנק

ככלל, על פי הוראות החוק כל הפעולות הקשורות למערכת בחירות צריכות להתנהל באמצעות חשבון בנק ייעודי שייפתח לצורך כך.

האם מותר למועמד לראשות מועצה אזורית להפקיד תרומות בחשבון בנק שאינו מיוחד לבחירות או לשלם כספים שאינם מופקדים בחשבון זה?

לא. מועמד חייב להפקיד את כל הכספים שקיבל בחשבון בנק המיוחד לבחירות, וכן הוא חייב למשוך את כל הכספים שהוא נדרש לשלם רק מחשבון זה.

מה הדין לגבי כספים ששילם מועמד לראשות מועצה אזורית לפני שנפתח חשבון הבנק שיוחד לבחירות?

ככלל, אסור לשלם כספים לפני פתיחת חשבון בנק המיוחד לבחירות, ושלא מחשבון זה. במקרים חריגים שבהם נדרש לשלם כספים שלא מחשבון זה, ייכללו כספים אלה בסך הוצאות הבחירות של המועמד, ויש לדווח עליהן באמצעות המערכת הממוחשבת (יש לפנות בכתב למשרד מבקר המדינה, האגף לביקורת בחירות ומימון מפלגות, לשם קבלת ייעוץ בעניין זה). במועד הביקורת יידרש המועמד להציג אסמכתאות בנוגע להוצאת הכספים ולמקור הכספים האמורים.

האם מותר להוציא הוצאות במזומן?

לא, אלא אם כן סכום ההוצאה אינו גדול מ-500 ש"ח, ולגבי יום הבחירות - אלא אם כן סכום ההוצאה אינו גדול מ-1,000 ש"ח.

יודגש כי גם הוצאות במזומן בסכומים המותרים חייבות להתבצע באמצעות משיכת מזומן מחשבון הבנק שיוחד לבחירות. יש לשמור אסמכתאות לגבי משיכות אלה ולגבי השימוש בכספים.

אילו אסמכתאות יש לשמור לגבי חשבון הבנק?

יש לשמור דפי בנק ממועד פתיחת החשבון ועד למועד הגשת הדוח הכספי למבקר המדינה.

עודף או גירעון לאחר הבחירות

מה על מועמד לראשות מועצה אזורית לעשות אם נותר בידיו עודף לאחר יום הבחירות?

יש להבחין בין שני מצבים:

1. אם סך הוצאות הבחירות של המועמד קטן מסכום המימון ששולם לו מאוצר המדינה בשלב הראשון - ששיעורו 85% מהמימון שהוא זכאי לו לפי תוצאות הבחירות - ידרוש משרד הפנים מהמועמד להחזיר את העודף לקופת המדינה.
2. אם סך הוצאות הבחירות של המועמד גדול מסכום המימון המגיע מהמדינה, כלומר מקור העודף הוא בתרומות שהתקבלו - המועמד רשאי להשיב את העודף מהתרומות לתורמים, ולחלופין הוא רשאי להמשיך להחזיק בעודף עד לבחירות הבאות לצורך מימון הוצאות בחירות כהגדרתן בחוק.

מה על מועמד לראשות מועצה אזורית לעשות אם סיים את מערכת הבחירות בגירעון?

עליו לכסות את הגירעון באמצעות איסוף תרומות עד מועד סיום הביקורת, בכפוף למגבלות הקבועות בחוק בעניין זהות התורם וסכום התרומה.

מה הדין לגבי מועמד לראשות מועצה אזורית שלא הצליח לכסות את הגירעון?

אם מועמד לא הצליח לאסוף די תרומות לכיסוי הגירעון עד מועד סיום הביקורת, ייחשב סכום הגירעון לתרומה אסורה, אלא אם כן שוכנע מבקר המדינה כי המקורות לכיסוי הגירעון עומדים במגבלות הקבועות בחוק בעניין זהות התורם וסכום התרומה.

הלוואות

האם מותר למועמד לראשות מועצה אזורית לקבל הלוואה למימון התמודדותו?

כן, ובלבד שהסכם ההלוואה ייערך בכתב וייכללו בו פרטים על התשלומים, מועדי הפירעון וכיוב'. אם מועמד קיבל הלוואה, חלה עליו החובה לדווח עליה באמצעות המערכת הממוחשבת. מצופה כי ההלוואה תתקבל בתנאים המקובלים בשוק, ואלה יעוגנו במסגרת הסכם ההלוואה.

מה הדין לגבי הלוואה שמועמד לראשות מועצה אזורית אינו יכול לפרוע?

ההלוואה תיחשב תרומה, ותרומה זו תיבחן בהתאם למגבלות הקבועות בחוק לעניין זהות התורם וסכום התרומה.

ממי רשאי מועמד לראשות מועצה אזורית לקבל הלוואה למימון התמודדותו?

מותר לקבל הלוואה רק ממי שרשאי לתרום, כלומר מכל אדם שרשום במרשם האוכלוסין; על המועמד לאמת את זהותו ומענו של נותן ההלוואה.

האם מותר לקבל הלוואה מתאגיד?

לא. אסור לקבל הלוואה מתאגיד, אלא אם כן מדובר בתאגיד בנקאי לפי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, או מכל מלווה מוסדי כהגדרתו בחוק אשראי הוגן, התשנ"ג-1993, לרבות בעל רישיון למתן אשראי ובעל רישיון למתן פיקדון ואשראי. הלוואה מתאגיד בנקאי או מלווה מוסדי כאמור צריכה להינתן כנגד ביטחונות כמקובל. על פי קביעת מבקר המדינה, שיעור הריבית על ההלוואה צריך שיהיה סביר ובהתאם למקובל בשוק ולא יותר משיעור הריבית של החשב הכללי.

האם מותר למועמד לראשות מועצה אזורית לתת לעצמו הלוואה?

כן, הלוואה מהמועמד כמוה כהלוואה מכל גורם אחר, וחלה חובה לערוך הסכם הלוואה מפורט בכתב ולדווח על ההלוואה באמצעות המערכת הממוחשבת.

האם יש מגבלה על סכום הלוואה?

לא. ואולם הלוואה שלא תיפרע במלואה תיחשב תרומה למועמד ותיבחן בהתאם למגבלות הקבועות בחוק בעניין סכום התרומה.

האם שמות המלווים וסכומי ההלוואות מתפרסמים לציבור?

כן. על פי החלטת מבקר המדינה נתוני ההלוואות שמקבלים המועמדים בהסתמך על דיווחיהם יתפרסמו לציבור באתר המרשתת של מבקר המדינה. לכן חלה חובה לדווח באופן שוטף באמצעות המערכת הממוחשבת על הלוואות שהתקבלו, על סכומיהן ועל שמות המלווים.

מהם החובות החלים על מועמד לפי חוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981 בעת קבלת הלוואה?

בהתאם להוראות חוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981 חלה חובה למסור הודעה למלווה על העברת פרטיו האישיים למשרד מבקר המדינה כדלקמן:

- א. מתן הלוואה מחייב על פי חוק כי פרטיו של המלווה - שמו ומספר זהותו, מענו, סכום ההלוואה, אמצעי התשלום ושיוכו אל מקבל הלוואה - יועברו אל משרד מבקר המדינה לצורך הביקורת. הפרטים יישמרו במאגר מידע ייעודי לעניין זה, וחלק מהם (שמו, מענו והסכום) יתפרסמו מיידית לציבור בהתאם להוראות החוק;
- ב. בעל השליטה במאגר המידע שבו ייכלל המידע האמור הוא משרד מבקר המדינה (אפשר ליצור עימו קשר בדוא"ל: Dpo@mevaker.gov.il).
- ג. על פי הוראות סעיפים 13 ו-14 לחוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981, עומדות למלווה הזכות לעיין במידע האישי שעליו במאגר המידע המנוהל במשרד מבקר המדינה וכן הזכות לבקש תיקון של המידע האישי באמצעות פנייה לבעל השליטה במאגר המידע.

ערבויות

האם מותר למועמד לראשות מועצה אזורית לקבל ערבות להלוואה שהוא מבקש לקבל?

כן. על הסכם הערבות להיערך בכתב, וחלה חובה לדווח על קבלת הערבות באמצעות המערכת הממוחשבת.

נוסף על כך, יש לשלם לערב את כל ההוצאות המקובלות הכרוכות בהוצאת הערבות ואת הערך הכלכלי של הערבות בשיעור שלא יפחת מ-4% לשנה מסכום הערבות.

ממי מותר למועמד לראשות מועצה אזורית לקבל ערבות?

מותר לקבל ערבות ממי שרשאי לתרום, כלומר מכל אדם שרשום במרשם האוכלוסין; על מקבל הערבות לבדוק ולאמת את זהותו ומענו של הערב.

האם מותר לקבל ערבות מתאגיד?

לא.

האם מותר לקבל ערבות בנקאית?

אין מניעה לקבל ערבות שהפיק תאגיד בנקאי, אם הערב הוא מי שרשאי לתרום. החוקיות של הערבות תיבחן לפי זהות מעמיד הבטוחה להלוואה.

האם יש מגבלה על סכום הערבות?

לא.

האם מותר למועמד לראשות מועצה אזורית להיות ערב להלוואה שלקח?

כן, ובלבד שהסכם הערבות ייערך בכתב, וידווח עליו באמצעות המערכת הממוחשבת.

האם שמות הערבים וסכומי הערבויות מתפרסמים לציבור?

כן. על פי החלטת מבקר המדינה נתוני הערבויות שהועמדו לטובת המועמדים בהסתמך על דיווחיהם יתפרסמו לציבור באתר המרשתת של מבקר המדינה. לכן חלה חובה לדווח באופן שוטף באמצעות המערכת הממוחשבת על ערבויות, על סכומיהן ועל שמות הערבים.

מהם החובות החלים על מועמד לפי חוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981 בעת קבלת ערבות?

בהתאם להוראות חוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981 חלה חובה למסור הודעה לערב על העברת פרטיו האישיים למשרד מבקר המדינה כדלקמן:

- א. מתן ערבות מחייב על פי חוק כי פרטיו של הערב - שמו ומספר זהותו, מענו, סכום הערבות, אמצעי התשלום ושיוכו אל מקבל הערבות - יועברו אל משרד מבקר המדינה לצורך הביקורת. הפרטים יישמרו במאגר מידע ייעודי לעניין זה, וחלק מהם (שמו, מענו והסכום) יתפרסמו מיידית לציבור בהתאם להוראות החוק;
- ב. בעל השליטה במאגר המידע שבו ייכלל המידע האמור הוא משרד מבקר המדינה (אפשר ליצור עימו קשר בדוא"ל: Dpo@mevaker.gov.il).
- ג. על פי הוראות סעיפים 13 ו-14 לחוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981, עומדות לערב הזכות לעיין במידע האישי שעליו במאגר המידע המנוהל במשרד מבקר המדינה וכן הזכות לבקש תיקון של המידע האישי באמצעות פנייה לבעל השליטה במאגר המידע.

מה דין של ערבות שניתנה למועמד לראשות מועצה אזורית וחולטה?

ערבות שחולטה תיחשב תרומה מהערב (אלא אם כן הסכום הוחזר לו) ותיבחן בהתאם למגבלות הקבועות בחוק בעניין זהות התורם וסכום התרומה.

העסקת עובדים ופעילים

האם מותר למועמד לראשות מועצה אזורית להעסיק עובדים או פעילים?

כן, אולם נדרש להכין מסמך ובו יצוינו פרטי ההעסקה, פרטי העובד או הפעיל (שם, מספר זהות ומען) והתמורה ששולמה להם.

האם מותר לקבוע את גובה התשלום לעובדים או לפעילים בהתאם לתוצאות הבחירות?

אסור, בין שמדובר באי-תשלום תמורה או חלק ממנה על ידי מועמד שלא נחל הצלחה בבחירות ובין שמדובר בתוספת תמורה על ידי מועמד שנחל בהן הצלחה ("בונוס").

האם מותר להעסיק קרובי משפחה?

מבקר המדינה קבע כי במקרה בו יועסק קרוב משפחה על המועמד נדרש להמציא ראיות חזקות ומשכנעות בנושא, לרבות בנוגע לניסיונו המקצועי ולמומחיותו בתחום הרלוונטי, באופן שיצדיק הכרה בהוצאה על העסקתו, למשל מסמכים לגבי מומחיותו והכשרתו של קרוב המשפחה, ראיות לגבי טיב השירות שסיפק והיקפו וראיות המעידות כי התמורה ששולמה הייתה מוצדקת והולמת את השירות שסופק⁵. עוד קבע מבקר המדינה כי יש להימנע מהעסקה מרובה של בני משפחה, בין במישרין בין בעקיפין, ואם תבצע העסקה בשכר של כמה בני משפחה, הוצאות השכר של כלל בני המשפחה המועסקים לא יוכרו כהוצאות בחירות.

האם למועמד לראשות מועצה אזורית מותר לשלם שכר לעצמו בתקופת הבחירות?

מבקר המדינה קבע כי אסור למועמד לשלם לעצמו שכר. איסור זה חל על העסקה כאמור בין במישרין ובין בעקיפין, בין כעובד ובין כנותן שירות, בין בתקופת הבחירות ובין מחוצה לה. מועמד

5 דוחות פעילות שוטפים, פירוט בעניין שעות העבודה ואופן חישוב התמורה.

שיכלול בחשבונותיו הוצאות בגין העסקתו בשכר, הוצאות שכר אלה לא יוכרו כהוצאות בחירות וייקבע לגביו דוח שאינו חיובי בשל התנהלות שאינה תקינה.

כיצד משלמים מס הכנסה על שכר עובדים ופעילים?

עקרונית וכל עוד אין מדובר בקטינים (בני פחות מ-18), יש לנכות מס במקור ולשלמו לאחר פתיחת תיק ניכויים במס הכנסה כמקובל.

לפירוט לגבי שיעור המס, התקופה שעליה חל חיוב זה ולגבי גובה השכר הרלוונטי יש לעיין בחוק מיסוי תשלומים בתקופת בחירות, התשנ"ו-1996, ובתקנות הרלוונטיות.

לפירוט נוסף או לברורים יש לפנות **ישירות** לרשות המיסים.

כיצד משלמים דמי ביטוח לאומי על שכר עובדים ופעילים?

יש לפנות **ישירות** למוסד לביטוח לאומי לקבלת פרטים בעניין.

הוצאות מיוחדות

אילו פרטים יש לציין בעניין הוצאות דלק?

פרט לדיווח על ההוצאות במערכת הממוחשבת, יש להכין רשימה מרוכזת של הוצאות דלק ולכלול בה את הפרטים האלה: מספר הרישוי של כל רכב שבו בוצעה נסיעה ושמו של בעל הרכב, תאריך הנסיעה, מטרת הנסיעה, יעד הנסיעה, מרחק הנסיעה בק"מ וסכום הוצאת הדלק.

יש להחתים כל גורם ששולם לו החזר הוצאות דלק על מסמך ובו יאשר את נכונות הפרטים לגביו שנכללו ברשימה.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מהחובה לשמור כל אסמכתה נוספת הקשורה להוצאות דלק, כגון קבלות ושוברים.

אילו פרטים יש לציין לגבי הוצאות קיום כנסים?

פרט לדיווח על כל הוצאות הכנסים במערכת הממוחשבת, יש לשמור לגבי כל כנס מסמך המפרט את כל ההוצאות הכרוכות בקיומו, למשל: כיבוד, אבטחה, הגברה ושכירת אולם.

אילו פרטים יש לציין בעניין שימוש בנכסים לשם הפעלת מטות בחירות?

חלה חובה לדווח במערכת הממוחשבת על הוצאות שכירת מטות בחירות, לרבות על הוצאות נלוות כגון חשבונות ארנונה, חשמל ומים, הוצאות תקשורת, תחזוקה וניקיון. כמו כן, חלה על שוכר המשלם דמי שכירות לאדם פרטי חובה לנכות מס בשיעור 35% מהתשלום, אלא אם כן המשכיר ממציא לשוכר אישור של פקיד שומה על פטור מניכוי מס במקור. במסגרת הדיווח במערכת הממוחשבת יש לקשור כל אחת מההוצאות הנלוות למטה הבחירות הרלוונטי.

פרט לדיווח במערכת הממוחשבת, יש להכין רשימה של נכסים ששימשו להפעלת מטות הבחירות ולפרט בה את כתובתו של כל נכס ששימש מטה בחירות, את שמו של בעל הנכס, את סוג הנכס, את שטחו, את תקופת השימוש בו ואת העלויות הכרוכות בשימוש בנכס. לרשימה יצורפו הסכמי ההתקשרות עם בעל כל נכס.

שימוש בנכסים, בכספים ובמשאבים של המועצה האזורית

האם מותר למועמד להשתמש בנכסים או בכספים או במשאבים אחרים של המועצה האזורית לצורך תעמולת בחירות?

בחוק נאסר להשתמש בנכסי ציבור⁶ - לרבות בכספים או במשאבים של המועצה האזורית - לצורך תעמולת בחירות, ובכלל זה לצורך פרסום באתר המרשתת שלה. אם נעשה שימוש מעין זה בנכסי ציבור, הדבר עלול להביא לקביעת דוח שאינו חיובי ובכל מקרה על המועמד לשלם לקופת המועצה את שווי השימוש. שאם לא כן, הדבר עלול להיחשב לו לקבלת תרומה שאינה עומדת במגבלות הקבועות בחוק, בהיות המועצה תאגיד.

להרחבה נוספת ראו הנחיות היועץ המשפטי לממשלה, חוזר מנכ"ל משרד הפנים וקביעות מבקר המדינה בנושא זה.

בנוסף, קיימות החלטות שונות של יו"ר ועדת הבחירות בעתירות שהוגשו בנושא, ומומלץ למתמודדים לעיין בהם.

כאמור, בכל פעם שעולה סתירה כלשהי בין האמור לעיל לבין הוראות החוק וההנחיות, הוראות החוק וההנחיות הן המחייבות.

לשאלות או הבהרות ניתן לפנות בכתב, לאגף לביקורת בחירות ומימון מפלגות במשרד מבקר המדינה, לכתובת הדוא"ל: elections@mevaker.gov.il

6 למעט החריגים הבאים המנויים בסעיף 2 לחוק הבחירות(דרכי תעמולה), התשי"ט-1959: 1. שימוש בתמורה או שלא בתמורה באולמות ובמקומות פומביים פתוחים העומדים כרגיל לשימוש כאמור. 2. שימוש בנכסים שהועמדו על ידי המדינה לרשותו של שר, סגן שר או חבר הכנסת או שהועמדו על ידי הרשות לרשותו של ראש הרשות; אין בהוראות פסקה זו כדי לגרוע מהגבלות על שימוש בנכסים כאמור שהוטלו לפי כל דין או כללי אתיקה.

נספחים

נספח א' הצהרת תורם*

לפי סעיף 11(ח) להנחיות הרשויות המקומיות (מימון בחירות)(ניהול חשבונות), התשע"ג-2013

אני, _____ (נא לציין שם מלא), בעל ת"ז שמספרה _____
מצהיר בזה כי בתאריך _____ תרמתי סך של _____ ש"ח במזומן לסיעה'
_____ (נא לציין שמה) למימון התמודדותה ברשות המקומית _____ (נא לציין שם רשות
מקומית) / למועמד לראשות מועצה אזורית _____ (נא לציין שמו) למימון התמודדותו
לראשות המועצה האזורית _____ (נא לציין שם מועצה אזורית)
בבחירות שייערכו ביום _____, וכי תרומה זו נעשתה מכספי הפרטי.

שם _____

תאריך _____

חתימה _____

* מסמך זה מנוסח בלשון זכר אך הכוונה לגברים ולנשים כאחד.
7 כהגדרתה בסעיף 1 להנחיות.

נספח ב' תצהיר תורם*

לפי סעיף 11(ח) להנחיות הרשויות המקומיות (מימון בחירות)(ניהול חשבונות),
התשע"ג-2013

אני _____ (נא לציין שם מלא), בעל ת"ז שמספרה _____
מצהיר בזה כי בתאריך _____ תרמתי סכום של _____ שקלים חדשים
במזומן לסיעה _____ (נא לציין שמה) למימון התמודדותה ברשות
המקומית _____ (נא לציין שם רשות מקומית) / למועמד לראשות מועצה אזורית
_____ (נא לציין שמו) למימון התמודדותו לראשות המועצה האזורית
_____ (נא לציין שם מועצה אזורית)
בבחירות שייערכו ביום _____, וכי תרומה זו נעשתה מכספי הפרטי.

חתימה _____

ביום _____ הופיע לפניי _____ המוכר לי באופן
אישי/שהזדהה לפניי בתעודת זהות שמספרה _____, ולאחר
שהזהרתי אותו כי עליו לומר את האמת וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא
יעשה כן, אישר לפניי את נכונות הצהרתו וחתם עליה בפניי.

תאריך _____
חתימת עורך דין וחותמת _____

* מסמך זה מנוסח בלשון זכר אך הכוונה לגברים ולנשים כאחד.